

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 244/2023-7

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Nt 16/2019 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tos 71/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti [REDAKOVANÉ] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 25. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho základného práva nebyť stíhaný alebo pozbavený slobody inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. a), b), c), d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Nt 16/2019 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tos 71/2022 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“). Navrhuje zrušiť rozhodnutia všeobecných súdov v jeho veci a taktiež požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu pre toto konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom okresného súdu č. k. 1 T 189/2016 z 31. júla 2017 bol sťažovateľ uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi

podľa § 172 ods. 1 písm. c), d) a ods. 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov. Označený rozsudok nadobudol právoplatnosť v ten istý deň, pretože sťažovateľ a príslušný prokurátor sa vzdali práva podať proti nemu odvolanie a sťažovateľ súčasne nesúhlasil s podaním odvolania v jeho prospech.

3. Sťažovateľ požiadal 13. mája 2018 o povolenie obnovy jeho trestného konania, o ktorom rozhodol okresný súd uznesením č. k. 1 Nt 16/2019 z 27. apríla 2022 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) tak, že ho zamietol, keď nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

4. O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd uznesením č. k. 1 Tos 71/2022 zo 4. augusta 2022 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) tak, že ju zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že v pôvodnom trestnom konaní boli porušené jeho právo na obhajobu a zásada zákazu retroaktivity, keď bol najskôr obvinený zo zločinu a následne obžalovaný z obzvlášť závažného zločinu. Uvedenú skutočnosť podľa jeho názoru možno považovať za dôvod obnovy konania. K tomuto dopĺňa, že v pôvodnom trestnom konaní podával rôzne sťažnosti, námietky a návrhy, avšak konajúci súd mu nikdy neodpovedal. K spáchaniu trestnej činnosti sa priznal, avšak bez poskytnutia právnej pomoci.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie sťažovateľovho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, jeho základného práva nebyť stíhaný alebo pozbavený slobody inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. a), b), c), d) dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach, ktorých predmetom bolo rozhodovanie o jeho návrhu na povolenie obnovy trestného konania.

III.1. K namietanému porušeniu práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

7. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

8. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich

základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

9. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že sťažovateľ mal vo vzťahu k postupu okresného súdu v napadnutom konaní možnosť podať sťažnosť krajskému súdu, pričom túto možnosť aj využil a posúdenie jeho námietok tak bolo v právomoci krajského súdu.

10. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti tak nemá ústavný súd danú právomoc, a preto ju bolo potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv postupom krajského súdu:

11. Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv postupom krajského súdu v napadnutom konaní. Tento napadnutý postup sa prejavil vo vydaní napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré preto predstavuje základ na preskúmanie sťažovateľom tvrdených pochybení. Ústavný súd pre úplnosť poukazuje na skutočnosť, že vo veci sťažovateľa nie je možné podať dovolanie (§ 368 ods. 1 a 2 Trestného poriadku).

12. Pokiaľ ide o optiku ústavnoprávneho prieskumu námietok sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že námietky sťažovateľa sú preskúmateľné v rámci jeho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

13. Ak sťažovateľ namieta porušenie jeho základného práva nebyť stíhaný alebo pozbavený slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, je potrebné uviesť, že krajský súd v napadnutom konaní (sťažnosť v konaní o povolenie obnovy trestného konania) o osobnej slobode sťažovateľa nerozhodoval, pričom sťažovateľ neuviedol žiadne konkrétne argumenty v prospech aplikácie označeného článku ústavy na jeho vec.

14. Napokon pokiaľ ide o práva sťažovateľa podľa čl. 6 dohovoru, označené ustanovenie dohovoru sa v zásade nevzťahuje na konanie o povolenie obnovy konania, keďže osobu, o ktorej bolo v trestnom konaní právoplatne rozhodnuté a ktorá žiada o povolenie obnovy trestného konania, nemožno považovať za „obvinenú z trestného činu“ v zmysle tohto ustanovenia (pozri uznesenie o neprijateľnosti vo veci Fischer proti Rakúsku zo 6. 5. 2003, sťažnosť č. 27569/02, rovnako Sonnleitner proti Rakúsku zo 6. 1. 2000, sťažnosť č. 34813/97). Iba nové konanie po povolení obnovy konania možno považovať za také, ktoré sa týka rozhodovania o trestnom obvinení (pozri rozsudok vo veci Löffler proti Rakúsku z 3. 10. 2000, sťažnosť č. 30546/96, body 18 a 19).

15. Napriek uvedenému je možné uzavrieť, že všetky námietky sťažovateľa sú v plnej miere meritórne preskúmateľne cez štandardy ochrany základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

16. Ústavný súd stabilne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu

(IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06).

17. Krajský súd k splneniu podmienok obnovy trestného konania uviedol (s. 2 a 3 jeho uznesenia), že v konaní o povolenie obnovy nedochádza k opätovnému prehodnocovaniu veci, ale ide o posúdenie, či nová skutočnosť, ak je daná, spôsobuje takú zmenu dôkaznej situácie, že by bolo potrebné obvineného spod obžaloby oslobodiť alebo uznať za vinného podľa miernejšieho ustanovenia zákona, prípadne mu uložiť miernejší trest. Obnova konania je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorého účelom je odstrániť nedostatky v skutkových zisteniach právoplatných rozhodnutí, a to v prípadoch, keď príčiny zistených nedostatkov vyšli najavo až po právoplatnosti pôvodného rozhodnutia. Krajský súd pripomenul, že novými skutočnosťami sa rozumejú také skutočnosti, ktoré neboli predmetom dokazovania v pôvodnom konaní, ktorého sa obnova týka. Toto konanie sa obmedzuje predovšetkým na riešenie otázky, či návrh na povolenie obnovy konania obsahuje skutočnosti alebo dôkazy, ktoré sú pre súd nové, skôr neznáme. Za nové skutočnosti alebo dôkazy nemožno považovať ani skutočnosti alebo dôkazy, ktoré sú zistiteľné z obsahu spisov, a to aj vtedy, keď sa súd prípadne s nimi v rozhodnutí nevysporiadal alebo ich dokonca prehliadol, resp. sa mýlil pri hodnotení vykonaných dôkazov, prípadne ich nesprávne vyhodnotil.

18. Krajský súd ďalej odkázal aj na závery okresného súdu, ktorý o. i. poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ mal možnosť preštudovania spisu v zmysle § 208 ods. 1 Trestného poriadku za účasti právnej zástupkyne, čo potvrdil svojím podpisom. V rámci tohto preštudovania mal možnosť oboznámiť sa so zápisnicami o výsluchu svedkov a obsah ich výsluchov nenamietal. Na hlavnom pojednávaní sťažovateľ urobil za prítomnosti obhajcu vyhlásenie, že je vinným zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe, ktoré bolo prijaté uznesením a ďalšie dokazovanie v rozsahu priznania viny sa nevykonávalo. Sťažovateľ sa vzdal práva podať proti rozsudku v jeho veci odvolanie a tiež vyslovil nesúhlas s podaním odvolania v jeho prospech.

19. Ústavný súd po preskúmaní uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd sa presvedčivým spôsobom vysporiadal s relevantnými námietkami sťažovateľa, keď sťažovateľovi primeraným spôsobom objasnil, čo je účelom konania o povolenie obnovy trestného konania, aké sú jeho podmienky a dôvody, prečo ním tvrdené skutočnosti nemožno považovať za nové skutočnosti v zmysle § 394 Trestného poriadku.

20. V dôsledku uvedeného musel ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

21. Sťažovateľ požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu pre konanie o tejto jeho ústavnej sťažnosti.

22. Navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, možno ustanoviť právneho zástupcu za kumulatívneho splnenia dvoch podmienok, a to (1)

ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a (2) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

23. Odhliadnuc od prípadného splnenia prvej podmienky, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že v tomto prípade už na prvý pohľad nie je splnená druhá podmienka na vyhovenie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, keďže na základe už uvedeného ide u sťažovateľa o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

24. Ústavný súd preto žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu pre toto konanie nevyhovел (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu